

WYROK Z DNIA 22 LUTEGO 2012 R.,
SNO 2/12

Przewodniczący: sędzia SN Rafał Malarski.

Sędziowie SN: Iwona Koper, Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny na rozprawie z udziałem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego oraz protokolanta po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2012 r. sprawy dyscyplinarnej sędziego Sądu Rejonowego w związku z odwołaniem Ministra Sprawiedliwości i Krajowej Rady Sądownictwa od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 26 września 2011 r., sygn. akt ASD (...)

u c h y l i ł zaskarżony w y r o k w części dotyczącej orzeczenia o karze i w tym zakresie p r z e k a z a ł sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu – Sądowi Dyscyplinarnemu.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 26 września 2011 r. w sprawie oznaczonej sygn. akt ASD (...), Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny uznał obwinionego – sędziego Sądu Rejonowego za winnego tego, że w dniu 27 października 2004 r. w miejscowości W., woj. (...), kierując samochodem marki „Fiat Brava” o numerze rejestracyjnym (...) umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym i doprowadził do zderzenia czołowego z prawidłowo poruszającym się innym pojazdem w następstwie czego jego pasażer Z. G. doznał obrażeń ciała skutkujących jego zgonem, kierująca pojazdem M. J. doznała obrażeń ciała skutkujących ciężkim uszczerbkiem na jej zdrowiu w postaci ciężkiej choroby długotrwałej, a nadto pasażer pojazdu D. J. doznał obrażeń ciała z zaburzeniami emocjonalnymi o charakterze zespołu stresu pourazowego, powodującego rozstrój jego zdrowia trwający dłużej niż siedem dni.

Uznając obwinionego za winnego popełnienia zarzucanego mu przewinienia służbowego z art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1070 ze zm.) i na podstawie art. 109 § 1 pkt 4 powołanej ustawy, Sąd pierwszej instancji wymierzył mu karę dyscyplinarną przeniesienia na inne miejsce służbowe w okręgu Sądu Apelacyjnego w (...).

Odwołania od powyższego wyroku wnieśli Minister Sprawiedliwości i Krajowa Rada Sądownictwa.

Minister Sprawiedliwości zaskarżył orzeczenie, na podstawie art. 121 § 1 u.s.p. na niekorzyść obwinionego, w części dotyczącej orzeczenia o karze i zarzucił rozstrzygnięciu – na podstawie art. 438 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. – rażącą niewspółmierność orzeczonej kary dyscyplinarnej przeniesienia na inne miejsce służbowe nieuwzględniającą w sposób właściwy wagi popełnionego przez obwinionego przewinienia, wynikającej z umyślności i rażącego stopnia naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym oraz tragicznych skutków tego zachowania. W konsekwencji, odwołujący się wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części przez wymierzenie obwinionemu na podstawie art. 109 § 1 pkt 5 u.s.p. kary dyscyplinarnej złożenia sędziego z urzędu.

Z kolei Krajowa Rada Sądownictwa zaskarżyła, na podstawie art. 121 § 1 u.s.p., powołany na wstępie wyrok na niekorzyść obwinionego w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucając zaskarżonemu w tej części rozstrzygnięciu – na podstawie art. 438 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. – rażącą niewspółmierność wymierzonej obwinionemu kary dyscyplinarnej w stosunku do przypisanego przewinienia, nieodzwierciedlającej stopnia społecznej szkodliwości i nie spełniającej w związku z tym celów, jakie orzeczonej kara ma osiągnąć. W konsekwencji odwołująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez orzeczenie wobec obwinionego kary dyscyplinarnej złożenia z urzędu, określonej w art. 109 § 1 pkt 5 u.s.p.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Zarówno odwołanie Ministra Sprawiedliwości, jak i Krajowej Rady Sądownictwa zasługują na uwzględnienie w przedmiocie kwestionowania niewspółmierności orzeczonej kary. Zasadnie bowiem wywieziono w nich, że orzeczonej przez Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny kara dyscyplinarna przeniesienia na inne miejsce służbowe w okręgu Sądu Apelacyjnego w (...) jest niewspółmierna do przypisanego obwinionemu przewinienia.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zakresem zaskarżenia nie zostały objęte, dokonane przez Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w niniejszej sprawie, ustalenia faktyczne oraz przyjęta kwalifikacja prawna czynu wobec czego te, jako niezakwestionowane w odwołaniach skarżących, są wiążące dla Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego.

Minister Sprawiedliwości oraz Krajowa Rada Sądownictwa we wniesionych odwołaniach zakwestionowali jedynie wymierzoną obwinionemu przez Sąd pierwszej instancji karę dyscyplinarną przeniesienia na inne miejsce służbowe w okręgu Sądu Apelacyjnego w (...), wskazując, na podstawie art. 438 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., na jej rażącą niewspółmierność do wagi popełnionego przewinienia. W ocenie skarżących orzeczonej kara jest rażąco łagodna w stosunku do wagi popełnionego przez obwinionego czynu bezprawnego i stopnia jego zawinienia. Natomiast uwzględnione przez Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny okoliczności łagodzące w postaci nienagannej postawy obwinionego w wykonywaniu służby sędziowskiej, przyznania się do popełnienia przestępstwa i nie

utrudniania w żaden sposób postępowania, okazania skruchy i żalu oraz podjęcia osobistego starania o rekompensatę wyrządzonej szkody i doznanej przez pokrzywdzonych krzywdy nie stanowią wystarczającej podstawy wymierzenia kary dyscyplinarnej w kształcie orzeczonym przez Sąd pierwszej instancji.

Zdaniem Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego w składzie orzekającym w niniejszej sprawie, przytoczona przez skarżących argumentacja wskazująca na przecenienie przez Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny wskazanych wyżej okoliczności uznanych za łagodzące w odniesieniu do rodzaju i wymiaru kary, zasługuje na uwzględnienie.

Trafnie skarżący wskazali, że nie jest uprawnione upatrywanie okoliczności łagodzącej w fakcie nienagannego pełnienia przez sędziego służby sędziowskiej. Okoliczność ta, na co zwrócił uwagę m. in. Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny w wyroku z dnia 27 sierpnia 2007 r., sygn. akt SNO 47/07 (OSNKW 2007, nr 11, poz. 83), nie wskazuje bowiem na szczególne cechy osobowościowe sędziego warte wyeksponowania w kontekście doboru rodzaju kary i jej wymiaru za popełnione przewinienie dyscyplinarne, gdyż nienaganna służba sędziowska stanowi oczywistą regułę, a nie może stanowić wyjątku wartego szczególnego traktowania. Podobnie ocenić należy zachowanie obwinionego sędziego po popełnieniu przestępstwa. Przyznanie się do zarzucanego czynu, nieutrudnianie postępowania karnego, przyznanie się do winy, okazanie skruchy oraz podjęcie działań zmierzających do zrekompensowania wyrządzonej szkody i doznanej przez pokrzywdzonych krzywdy należy postrzegać jako zachowanie standardowe wymagane od osób piastujących urząd sędziego.

W przedmiotowej sprawie, co należy podkreślić, przedmiotem zarzutu dyscyplinarnego jest uchybienie godności urzędu sędziego w związku z popełnieniem przez obwinionego występku będącego przestępstwem nieumyślnym. W odniesieniu do takich czynów zabronionych Sąd dyscyplinarny, orzekając o karze dyscyplinarnej, powinien przede wszystkim oceniać jego charakter i wagę oraz sposób i okoliczności jego popełnienia z punktu widzenia społecznie akceptowanego standardu zawodu sędziego. Przy przestępstwach nieumyślnych, w tym wypadkach komunikacyjnych, należy zatem przypisywać zasadnicze znaczenie rodzajowi naruszonych reguł ostrożności i stopniowi ich naruszenia (por. wyrok Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 26 maja 2009 r., sygn. akt SNO 37/09, OSNSD 2009 r., poz. 6). Nie można również pomijać, że orzekana kara dyscyplinarna powinna pełnić jednocześnie funkcję ochronną, sprowadzającą się do zapewnienia ochrony wymiaru sprawiedliwości w ujęciu szerokim, tj. zarówno w aspekcie jego prawidłowego funkcjonowania oraz dobrego imienia sędziów oraz sądownictwa jako całości. Orzekana kara dyscyplinarna powinna także kreować w społeczeństwie przekonanie, że sędziowie, sprawujący przecież wymiar sprawiedliwości, podlegają szczególnie surowemu traktowaniu w sytuacji, gdy ich zachowanie polega na popełnieniu przestępstwa, także nieumyślnego. Godność sprawowanej funkcji sędziego zostaje bowiem naruszona, gdy sędzia jest sprawcą naruszenia porządku prawnego, polegającego na popeł-

nieniu każdego przestępstwa, w tym także nieumyślnego, za które został prawomocnie skazany.

W tym miejscu zwrócić należy uwagę, że stosownie do art. 128 u.s.p. w sprawach nieuregulowanych w rozdziale 3 przywołanej ustawy, obejmującym przepisy dotyczące odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego. Następnym odesłaniem z mocy art. 128 u.s.p. do odpowiedniego stosowania przepisów k.p.k. jest przyjęcie, że do postępowania dyscyplinarnego prowadzonego wobec sędziów znajduje z modyfikacjami zastosowanie art. 454 k.p.k. statuujący reguły *ne peius*. W konsekwencji Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny, orzekający w postępowaniu dyscyplinarnym jako sąd drugiej instancji (sąd odwoławczy), tylko w szczególnie wyjątkowych wypadkach może zaostriżyć karę poprzez wymierzenie kary najsurowszej w katalogu kar przewidzianym dla postępowania dyscyplinarnego, to jest kary złożenia sędziego z urzędu (art. 454 § 3 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p.) (por. wyrok Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 27 sierpnia 2007 r., sygn. akt SNO 47/07, OSNKW 2007, nr 11, poz. 83). Taki szczególnie wyjątkowy wypadek w niniejszej sprawie nie zaistniał.

W sprawie zarówno Minister Sprawiedliwości, jak i Krajowa Rada Sądownictwa, wskazując we wniesionych odwołaniach na rażącą niewspółmierność kary dyscyplinarnej orzeczonej przez Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny (art. 438 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p.), wnieśli o orzeczenie względem obwinionego sędziego Sądu Rejonowego najsurowszej z kar przewidzianych przez przepisy u.s.p., tj. kary złożenia sędziego z urzędu (art. 109 § 1 pkt 5 u.s.p.).

Pomimo uznania, za zasadny, zarzutu rażącej niewspółmierności kary w kształcie orzeczonym w zaskarżonym wyroku, Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny, kierując się odpowiednio zmienioną regułą *ne peius*, nie orzekł zgodnie z wnioskiem skarżących. Z tych też względów Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu – Sądowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia w przedmiocie kary dyscyplinarnej z uwzględnieniem naruszonych przez obwinionego reguł ostrożności i stopnia ich naruszenia. Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zaznacza przy tym, że orzeczenie surowszej kary dyscyplinarnej oznacza nie tylko wymierzenie kolejnego „surowszego” rodzaju spośród kar przewidzianych przez art. 109 § 1 u.s.p., lecz także ewentualne orzeczenie kary bardziej dolegliwej w ramach rodzaju kary orzeczonej w sentencji zaskarżonego wyroku.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny orzekł jak w sentencji.